

На відміну від інших відходів, переробка будівельного сміття не потребує високих технологій. Збільшення компаній, що займаються переробкою в цій галуззі поступово свідчить про економічну доцільність даного процесу. Разом з тим, міжнародні організації залучають все більше країн до раціонального використання природних ресурсів, стимулюючи впровадження вторинної сировини в будівельну індустрію та переходу усього світу до циркулярної економіки. Нові технології та розробки дозволять зменшити тиск на природні ресурси та розв'язати проблему з накопиченням відходів, що залишаються після зносу будівель.

Література:

1. Шпакова Г.В. Відходи будівництва: утилізація чи переробка. // *Містобудування та територіальне планування*. Наук.-техн. збірник. Вип. 41. — К.: Міносвіти України, КНУБА. — 2011. — С.468-474.
2. Sawmill House / Archier Studio. *Archdaily*: веб-сайт.URL: <https://www.archdaily.com/771906/sawmill-house-archier-studio> (дата звернення: 26.10.2021)
3. Seramco: Secondary Raw Materials for Concrete Precast Products. *Interreg North-West Europe*: веб-сайт.URL: <https://www.nweurope.eu/projects/project-search/seramco-secondary-raw-materials-for-concrete-precast-products/> (дата звернення: 26.10.2021)

ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЦЕНТРІВ РОЗВИТКУ МОЛОДІ В УМОВАХ ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ

Лупіна А. В., магістрант 2 курсу, кафедра архітектури та просторового планування НАУ

Мартинів В. Л., д.т.н., проф., професор кафедри архітектурних конструкцій КНУБА

Національний авіаційний університет

Питання підвищення рівня навчально-виховного процесу в сучасному суспільстві з кожним днем набуває все більшого значення, відповідно архітектура центрів розвитку молоді повинна відповідати вимогам часу. В умовах інформаційного прогресу та активному використанню іт-технологій в навчальному процесі виникає потреба впровадження поняття «центр розвитку молоді» (ЦРМ) та розгляд питання визначення особливостей, удосконалення функціонально-планувальної організації навчальних позашкільних закладів з урахуванням підходів до процесу навчання, сучасних технологій та ергодизайнерських нововведень.

Метою даного наукового дослідження є визначення особливостей архітектурно-планувальної організації сучасних багатофункціональних ЦРМ у містах країни та за кордоном, принципів напрямків розвитку мережі, типів та архітектури шкільних будівель на перспективу та найближчий період у поєднанні з позашкільними установами, виходячи з умов подальшого підвищення соціальної ролі центрів у комуністичному вихованні підростаючого

покоління, удосконалення педагогічного процесу, вимог науково-технічного прогресу та техніко-економічних можливостей суспільства.

Проведений аналіз показав, що існуючі приклади архітектурної організації центрів розвитку молоді багато в чому орієнтовані ще на радянський досвід та представляють собою один із видів реабілітаційної установи для неповнолітніх з проблемами в поведінці, навчанні та соціальної адаптації.

Архітектурний вигляд будівлі репрезентує фізично застаріле планувальне рішення, одноманітне і малоактуальне для сучасної молоді функціональне зонування простору, відсутність інтересу цільової аудиторії – типові проблеми архітектури позашкільних закладів.

З давніх часів існували місця «офіційного» проведення дозвілля – священні та обрядові. Причому обряди, пов'язані саме з молоддю, займали значне місце. В античній Греції створювались театри, стадіони, гімназії, бібліотеки, храми. У середні віки різноманітність об'єктів дозвільної діяльності пояснюється розшаруванням суспільства. Це палаци та замські резиденції феодалів та прості цехи ремісників, які виконували роль первинних клубних осередків. Духовенство мало особливі центри: монастирі, які включали безліч функцій: собори, зали для зборів, трапезні, бібліотеки, готелі, школи, сільськогосподарські угіддя, мальовничі і скульптурні майстерні. Водночас складалася структура нецерковних освітніх установ. З'явилися перші університетські міста. Влаштовані за принципом монастирів, вони містили каплицю, зал, ворота – провідні ланки у структурі коледжу. Навіть у той час зал був одним із найважливіших елементів навчальних закладів – як місце загальних зборів молодих людей та зустрічей.

У період капіталізму знову з'являються загальнодоступні споруди для дозвілля – театр, виставкова галерея, парки. Зароджуються перші клуби за професійними та товариськими ознаками – це Палаци юнацької творчості, Будинки юного пролетаря та Палаци молоді, що найчастіше несли в собі важливі містоутворюючі і ідеологічні складові, дозволяючи молоді стати повноправним членом суспільства.

Інтерес сучасних проектувальників, не залишає байдужим дизайн простору, що розвиває молодь та розкриває потенціал нового покоління. Функціональне зонування просторів, що «перетікають» одне в інше, ефектне кольорове вирішення, використання багатогранних та змістовних дизайнерських елементів впливають на розвиток сучасного покоління, підкреслюючи новий напрямок розвитку молоді.

Особливістю просторового вирішення простору центрів розвитку молоді, що проектуються, можна назвати формування відкритого проникного простору, яке створює комфортні умови для взаємодії учасників центру. Об'єднуючим фактором є відмова у більшості проектних рішень від звичного планування гурткових просторів коридорного типу на користь неформальних просторів, які стимулюють молодь брати участь у командній роботі. З містобудівної точки зору в проектних пропозиціях архітектори організують не тільки внутрішній простір, а й продумують його взаємодію з оточуючим ландшафтом. Об'ємно-планувальні рішення ЦРМ дозволяють формувати в

молодіжному просторі «інкубатори міської ініціативи» та сприяти активації та посиленню їхньої ролі у міському середовищі, мотивуючи їх на діалог з городянами та надаючи можливості для кількох сценаріїв проведення часу.

На підставі дослідження архітектурно-планувальних рішень було виділено дві важливі схеми компонування будівель загальноосвітніх організацій з урахуванням функціональних модулів: радіальна та лінійна.

Радіальна схема компонування дозволяє створити більш компактне планувальне рішення для будівель загальноосвітніх організацій великої місткості та забезпечує додаткові можливості для освітлення внутрішніх приміщень будівель природним світлом. Перевагами даного компонування є:

- поява у структурі будівлі додаткового безпечного освітнього простору для проведення занять на відкритому повітрі;
- можливість організації відпочинку та дозвілля учнів у позаурочний час на свіжому повітрі в умовах підвищених або знижених температур зовнішнього повітря (захищений простір забезпечує захист від переохолодження чи перегріву);
- додаткова безпека учнів у регіонах із підвищеною терористичністю.

Лінійне компонування найбільш ефективно для позашкільних закладів, місткістю до 600 учнів, т.к. зі збільшенням кількості учнів, потрібні великі площі комунікаційних просторів задля забезпечення зв'язку модулів. Крім того, перевагами даного компонування є:

- функціональний та візуальний зв'язок усіх модулів будівлі через простір атриуму;
- забезпечення можливості влаштування окремих входів у різні навчальні модулі відповідно до різновиду навчання без втрати зв'язку з основними загальношкільними модулями.

Створення молодіжних центрів – це явище соціального розвитку, явище часу. Проведені дослідження дають інформацію для проектування нових молодіжних центрів, які нестимуть позитивний вплив на молодь, урівноважуючи різні види рекреаційної, розвиваючої та розважальної активності.

Отже, сучасний центр розвитку молоді потребує переосмислення свого звичного типу функціонально-планувальної структури. Аналіз зарубіжного і вітчизняного архітектурного досвіду дозволяє зробити висновок про те, що архітектори все частіше звертаються до концепції «третього місця», де молодіжний простір сприймається як майданчик для розвитку своїх комунікативних навичок і реалізації творчих планів. Типові проекти ЦРМ повинні мати просту архітектурну форму, що забезпечує високий рівень уніфікації конструктивних рішень та елементів будівлі. Звертаємо увагу на оптимальний вибір типу компонування будівлі для забезпечення компактності планувального рішення; максимальну мобільність приміщень, особливо актового залу, а також блокування творчих дисциплін в єдиний «арт»-модуль для зручності молоді. Кінцева ідея дизайну полягає в створенні місця для роздумів, де молоді люди з усього світу могли б брати участь в тісному діалозі,

а також налагоджували дружні стосунки, формуючи нові перспективи на майбутнє.

Література:

1. Ільвицька С. В. Розвиток архітектури та природи як єдиної системи / С.В. Ільвицькая, І.А. Поляков // Природничі та технічні науки. - 2014. - № 1112 (78). - С. 443-444.
2. Ільвицька С. В., Зайцева А. П. Трансформація концепції молодіжного простору в сучасному міському середовищі: Державний університет із землеустрою. Москва, 2020. 168-173 с.
3. Корольова Є. Н. Створення громадських просторів — стратегічний пріоритет розвитку малих російських міст / О. М. Корольова, Д. Є. Масько. Регіональний розвиток. Самарський державний економічний університет, 2014. 43-50 с.
4. Надирова Д. А. Багатофункціональні дозвільні комплекси: Котли середини ХІХ-початку ХХ ст: збірник «Звістки Казанського державного архітектурно-будівельного університету». Казань, 2017. 32-41 с.
5. Чапля Т. В. Архітектурний простір — спосіб моделювання людської поведінки: вісник Томського державного університету «Культурологія і мистецтвознавство». Томськ, 2017. 64-77 с.
6. Melissa Lewis. The Space Between: Filling the Urban Void with a Collaborative Space: The Columbian College of Arts and Sciences of the George Washington University. Вашингтон, 2016. 41 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Малік Н. О., аспірантка 1 курсу,
спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

Велігоцька Ю. С., канд. арх., доцент кафедри Архітектури будівель і споруд та дизайну архітектурного середовища, кандидат архітектури

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова.*

На сьогоднішній час заклади охорони здоров'я (ЗОЗ) в Україні знаходяться на стадії реорганізації та реформації. Проблема полягає в тому, що сьогодні вітчизняні медичні заклади не мають сучасних умов для перебування, є застарілими і непривабливими, не відповідають сучасним вимогам. Процес перебування в ЗОЗ є дуже важливим і потребує особливих умов для скорішого оздоровлення так і покращення умов перебування не тільки у внутрішніх просторах цих об'єктів, але і безпосередньо використовуючи прилеглі до них відкриті простори. Дослідження виявили, що дизайн лікарень та прилеглих до них територій є невід'ємною частиною, що прискорює одужання пацієнтів і допомагають персоналу зосередитися на роботі [1, 2, 3]. Останнім часом дизайн та формування відкритих рекреаційних просторів (ВРП) в лікарнях стає важливою складовою медичного середовища за кордоном. Ця увага до